

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

Чорноморський національний університет імені Петра Могили

Медичний інститут

Кафедра психології

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Перший проректор

Іщенко Н.М.

« 27 » 2020 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ПСИХОЛОГІЯ ВИЩОЇ ШКОЛИ

Галузь знань: 05 «Соціальні та поведінкові науки»

Спеціальність 053 «Психологія»

Розробник програми

Гарант освітньої програми

Завідувач кафедри психології

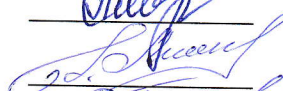
Директор медичного інституту

Директор ННІ ППО

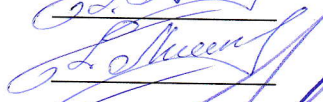
Начальник НМВ

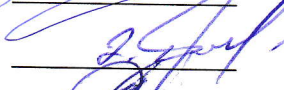
О.М. Амплеева

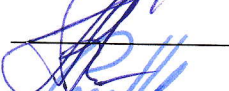
І.П. Лисенкова

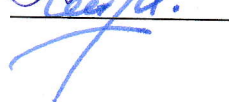
І.П. Лисенкова

Г.В. Грищенко

Г.Л. Норд

С.І. Шкірчак

Миколаїв – 2020 рік

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показника	Характеристика дисципліни	
Найменування дисципліни	Психологія вищої школи	
Галузь знань	05 «Соціальні та поведінкові науки»	
Спеціальність	053 «Психологія»	
Спеціалізація (якщо є)		
Освітня програма	Психологія	
Рівень вищої освіти	Магістр	
Статус дисципліни	Нормативна	
Курс навчання	V	
Навчальний рік	2020-2021	
Номери семестрів:	Денна форма	Заочна форма
	9-й	13,14-й
Загальна кількість кредитів ЄКТС/годин	4,5 кредити / 135 годин	
Структура курсу: – лекції – групові заняття (практичні, лабораторні, півгрупові) – годин самостійної роботи студентів	Денна форма	Заочна форма
	15 год	8 год
	30 год	8 год
	90 год	119
Відсоток аудиторного навантаження	33 %	12%
Мова викладання	українська	
Форма проміжного контролю (якщо є)	Іспит (9-й семестр)	Іспит (14-й триместр)

2. Мета, завдання та результати вивчення дисципліни

Мета: розкрити закономірності функціонування психіки студента як суб'єкта навчально-професійної діяльності та специфіку науково-педагогічної діяльності викладача, сприяти на цій основі формуванню загальної психологічної культури та компетентності магістрантів, їх готовності до кваліфікованого професійно-педагогічного спілкування зі студентами.

Завдання:

- інтеграція та систематизація набутих у процесі професійного навчання знань про психологічні передумови підвищення якості вищої освіти;
- опанування знань про психологічні особливості студентського періоду життя людини й усвідомлення закономірностей професійного становлення і особистісного зростання майбутніх фахівців;
- формування професійного мислення магістрантів, набуття ними досвіду творчого використання психологічних знань для вирішення конкретних завдань навчально-професійної та майбутньої науково-педагогічної діяльності;
- сприяння професійному самовизначенню та набуттю магістрантами професійно-педагогічної ідентичності через усвідомлення психологічних особливостей науково-педагогічної діяльності та передумов її опанування.

Передумови вивчення дисципліни:

Навчально-виховний процес у вищій школі вимагає ґрунтовного психолого-педагогічного забезпечення, високої психологічної і педагогічної культури викладацького складу. на викладачів психології покладаються також і функції психологів-практиків (такі як вивчення психологічних особливостей особистості студента і групи, допомога студентам в адаптації до навчання, до проживання в гуртожитку, вирішення проблем, що виникають в спілкуванні тощо). Важливою проблемою є розробка ефективних методик викладання у вищій школі, знання психології і тут може стати в нагоді. Особливої ваги набирають психологічні знання в процесі переорієнтації навчання з підходу, центрованого на викладачеві (коли викладач був центральною фігурою навчального процесу: видавав завдання, визначав обсяг матеріалу і напрямку навчального процесу, здійснював контроль за навчанням студентів тощо), до підходу, центральною фігурою якого стає студент, який навчається, актуалізуючи свій досвід, використовуючи знання колег, допомогу викладача, найновішу літературу, постійно вправляючись практично.

Очікувані результати навчання:

Програма «Психологія вищої школи» передбачає формування знань та умінь в межах володіння теоретичним і практичним матеріалом дисципліни, чітке

уявлення про умови й передумови її виникнення; а також вміння користуватися базовими поняттями дисципліни для практичних цілей, бачити можливості застосування даних понять в основних сферах життя.

В результаті вивчення дисципліни студент

має знати:

- особливості і принципи гуманістичного підходу до вивчення особистості;
- основні особливості юнацького віку та особливостей екзистенційної кризи;
- критерії психічного здоров'я як складових розвитку особистості;
- особливості спілкування, взаємовідносин у студентській групі;
- засади, на яких ґрунтується державна політика України в галузі вищої освіти;
- принципи гуманістичного підходу до вивчення особистості;
- основні особливості неперервної освіти;
- компоненти професійної культури.

має вміти:

- застосовувати знання психології пізнавальної діяльності та навчання, структури особистості, організації та методології творчого мислення; застосовувати навички удосконалення психічних пізнавальних процесів, використання можливостей системного впливу структурних компонентів особистості на ефективність навчання та виховання;
- оперувати психологічними категоріями та поняттями;
- застосовувати навички самостійно аналізувати та творчо реалізувати заходи по розв'язанню психологічних проблем, що виникають в навчально-виховному процесі, пояснювати та формулювати соціально- та індивідуально-орієнтовані рекомендації щодо вирішення реальних педагогічних ситуацій;
- складати психологічний портрет індивідуальності;
- використовувати навчальні ігри у навчально-виховному процесі;
- ставити мету, планувати, організовувати, стимулювати, контролювати,
- аналізувати результати навчально-пізнавальної діяльності студентів;
- інтегрувати знання, які сприяють зростанню особистості, прояву її творчого потенціалу.

ПРОГРАМНІ КОМПЕТЕНЦІЇ

Загальні компетентності (ЗК):

ЗК1. Здатність застосовувати знання в практичних ситуаціях.

ЗК4. Уміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

ЗК6. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).

ЗК7. Здатність діяти соціально відповідно та свідомо.

ЗК9. Здатність мотивувати людей та рухатись до спільної мети.

ЗК11. Здатність орієнтуватися у постійно змінних умовах соціального середовища та ефективно будувати гармонійні стосунки з оточенням.

ЗК12. Здатність приймати обґрунтоване рішення, працювати в команді.

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності (СК):

СК4. Здатність здійснювати практичну діяльність (тренінгову, психотерапевтичну, консультаційну, психодіагностичну та іншу залежно від спеціалізації) з використанням науково верифікованих методів та технік.

СК5. Здатність організовувати та реалізовувати просвітницьку та освітню діяльність для різних категорій населення у сфері психології.

СК6. Здатність ефективно взаємодіяти з колегами в моно- та мультидисциплінарних командах.

СК7. Здатність приймати фахові рішення у складних і непередбачуваних умовах, адаптуватися до нових ситуацій професійної діяльності.

СК8. Здатність оцінювати межі власної фахової компетентності та підвищувати професійну кваліфікацію.

СК9. Здатність дотримуватись у фаховій діяльності норм професійної етики та керуватись загальнолюдськими цінностями.

СК11. Здатність ефективно взаємодіяти та співпрацювати з представниками інших професійних груп.

СК12. Здатність знаходити ефективні рішення в нестандартних ситуаціях під час надання психологічної допомоги.

ПРОГРАМНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

ПР4. Робити психологічний прогноз щодо розвитку особистості, груп, організацій.

ПР5. Розробляти програми психологічних інтервенцій (тренінг, психотерапія, консультування тощо), провадити їх в індивідуальній та груповій роботі, оцінювати якість.

ПР6. Розробляти просвітницькі матеріали та освітні програми, впроваджувати їх, отримувати зворотній зв'язок, оцінювати якість.

ПР10. Здійснювати аналітичний пошук відповідної до сформульованої проблеми наукової інформації та оцінювати її за критеріями адекватності.

ПР11. Здійснювати адаптацію та модифікацію існуючих наукових підходів і методів до конкретних ситуацій професійної діяльності.

ПР12. Застосовувати набуті знання, уміння та навички під час організації та надання психологічної, психолого-педагогічної та соціально-психологічної допомоги різним верствам населення, професійно орієнтуватися у теоретичних підходах та практичних напрямках сучасної психології.

ПР13. Обґрунтовувати і продуктивно забезпечувати розвиток і корекцію діяльності індивіда, соціальної групи.

3. Програма навчальної дисципліни
Денна форма:

№ з/п	Теми	Лекції	Групові заняття	СРС, в т.ч. індивідуальна
МОДУЛЬ І. ПСИХОЛОГІЯ ВИЩОЇ ШКОЛИ ЯК НАУКА ТА НАВЧАЛЬНА ДИСЦИПЛІНА				
Блок 1. Психологічна складова дисципліни				
1.	Психологія вищої школи як наука	2	4	7
2.	Психологія особистості	2	4	7
3.	Комунікативний процес	1	3	7
	Підсумкова контрольна робота за блоком 1.	-	1	7
Усього – 45 год. Кредитів ECTS – 1,5.		5	12	28
МОДУЛЬ ІІ. ПСИХОЛОГІЯ ДІЯЛЬНОСТІ ВИКЛАДАЧА ВИЩОЇ ШКОЛИ				
Блок 2. Роль викладача у ЗВО				
4.	Викладач як суб'єкт психолого-педагогічної діяльності	2	4	7
5.	Професіоналізм особистості та діяльності викладача вищої школи	2	4	7
6.	Індивідуальний стиль педагогічної діяльності викладача	1	3	7
	Підсумкова контрольна робота за блоком 2.	-	1	7
Усього – 45 год. Кредитів ECTS – 1,5.		5	12	28
МОДУЛЬ ІІІ. ПСИХОЛОГІЧНА ХАРАКТЕРИСТИКА СТУДЕНТСТВА				
Блок 3. Психологія студентської групи				
7.	Психологічна характеристика студентського віку	2	2	12
8.	Професійне становлення особистості студента	2	2	11
	Підсумкова контрольна робота за блоком 3.	1	2	11
Усього – 45 год. Кредитів ECTS – 1,5.		5	6	34
Всього за курсом – 135 год. Кредитів ECTS – 4,5.		15	30	90

Заочна форма:

	Теми	Лекції	Практичні (семінарські, лабораторні, півгрупові)	Самостійна робота
1.	Психологія вищої школи як наука	2	2	30
2.	Професійне становлення особистості студента	2	2	29
3.	Індивідуальний стиль педагогічної діяльності викладача	2	2	30
4.	Психологічні особливості педагогічного спілкування	2	2	30
	Всього за курсом	8	8	119

4.Зміст навчальної дисципліни

4.1. План лекцій

№	Тема заняття / план
1	Тема 1. Психологія вищої школи як наука <ol style="list-style-type: none"> 1. Психологія вищої школи як нова галузь психологічної науки та навчальна дисципліна. 2. Предмет, завдання і основні категорії психології вищої школи на сучасному етапі реформування вищої освіти України. 3. Зв'язок психології вищої школи з іншими науками. 4. Методологія, принципи і методи психологічного дослідження.
2	Тема 2. Психологія особистості <ol style="list-style-type: none"> 1. Сучасні теорії особистості. 2. Критерії психічного здоров'я особистості. 3. Види іміджів. Функції іміджу. 4. Структура іміджу.
3	Тема 3. Комунікативний процес <ol style="list-style-type: none"> 1. Психологія спілкування. 2. Психологічна характеристика процесу комунікації. 3. Моделі комунікації. Закони успішної комунікації. 4. Види спілкування. Психологічні умови успішного спілкування. 5. Засоби та бар'єри спілкування. 6. Спілкування як процес сприйняття людьми один одного. 7. Стили педагогічного спілкування. 8. Емоційний інтелект, емоційні компетенції.
4	Тема 4. Викладач як суб'єкт психолого-педагогічної діяльності <ol style="list-style-type: none"> 1. Структура педагогічних здібностей. 2. Професійна готовність до педагогічної діяльності (особливості саморегуляції психічних процесів, емоційно-особистісна саморегуляція). 3. Професійні деформації (вигорання, перевантаження, втома). Бар'єри професійно-педагогічного спілкування. 4. Стили професійної взаємодії викладача зі студентами. 5. Психолого-педагогічні типології викладачів.
5	Тема 5. Професіоналізм особистості та діяльності викладача вищої школи <ol style="list-style-type: none"> 1. Мотиваційне питання сучасної персонології. 2. Персонолог у контексті мотиваційного питання. 3. Мотиваційні механізми особистісної поведінки.
6	Тема 6. Індивідуальний стиль педагогічної діяльності викладача <ol style="list-style-type: none"> 1. Поняття про індивідуальний стиль педагогічної діяльності викладача, його показники та механізми формування. 2. Типологія сучасних викладачів. 3. Педагогічна творчість як феномен професіоналізму викладача.
7	Тема 7. Психологічна характеристика студентського віку <ol style="list-style-type: none"> 1. Адаптація студента-першокурсника до навчання у вищій школі. 2. Основні особистісні новоутворення в студентському віці. 3. Вікові кризи в студентському віці (криза 17 років та криза входження в дорослість): оглядова характеристика. 4. Динаміка розвитку психічних станів, пізнавальних психічних процесів, емоційно-вольової сфери у студентському віці. 5. Перспективи індивідуального розвитку студента.
8	Тема 8. Професійне становлення особистості студента

	<ol style="list-style-type: none"> 1. Психологічні передумови та показники успішності навчально-професійної діяльності студентів. 2. Психолого-педагогічні типології студентів. 3. Критерії моральної вихованості. Комплекс цінностей студентської молоді. 4. Типові детермінанти та шляхи усунення неуспішності навчання студентів. 5. Організація самостійної навчально-професійної діяльності студентів.
--	--

План лекцій (заочної форми навчання):

№	Тема заняття / план
1	<p>Тема 1. Психологія вищої школи як наука.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Передумови виникнення психології вищої школи як окремої галузі психологічного знання (Б.Г. Ананьєв, В.О. Сластьонін, Н.В. Кузьміна, С.Д. Смирнов. Л.А. Кандибович та ін.). 2. Принципи та функції психології вищої школи. 3. Проблематика та завдання психології вищої школи. 4. Психологія людиноцентризму у вищій школі. 5. Методологія як вчення про пізнання та перетворення навколишньої дійсності. Класифікація методів дослідження.
2	<p>Тема 2. Індивідуальний стиль педагогічної діяльності викладача.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Поняття про індивідуальний стиль педагогічної діяльності викладача, його показники та механізми формування. 2. Типологія сучасних викладачів. 3. Педагогічна творчість як феномен професіоналізму викладача.
3	<p>Тема 3. Професійне становлення особистості студента.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Відмінності між студентами як предмет навчально-виховного впливу. 2. Психолого-педагогічні типології студентів. 3. Критерії моральної вихованості. Комплекс цінностей студентської молоді.
4	<p>Тема 4. Психологічні особливості педагогічного спілкування.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Параметри спілкування. 2. Види і рівні спілкування. 3. Механізми спілкування. 4. Спілкування без конфліктів.

4.2. План групових занять (півгрупових) занять денної форми

№	Тема заняття / план
1	<p>Тема 1. Психологія вищої школи як наука</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Психологія вищої школи як нова галузь психологічної науки та навчальна дисципліна. 2. Предмет, завдання і основні категорії психології вищої школи на сучасному етапі реформування вищої освіти України. 3. Зв'язок психології вищої школи з іншими науками. 4. Методологія, принципи і методи психологічного дослідження.
2	<p>Тема 1. Психологія вищої школи як наука(продовження)</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Психологія вищої школи як нова галузь психологічної науки та навчальна дисципліна. 2. Предмет, завдання і основні категорії психології вищої школи на сучасному етапі реформування вищої освіти України. 3. Зв'язок психології вищої школи з іншими науками.

	4. Методологія, принципи і методи психологічного дослідження.
3	Тема 2. Психологія особистості 1. Сучасні теорії особистості. 2. Критерії психічного здоров'я особистості. 3. Види іміджів. Функції іміджу. 4. Структура іміджу.
4	Тема 2. Психологія особистості(продовження) 1. Сучасні теорії особистості. 2. Критерії психічного здоров'я особистості. 3. Особистість викладача. Поняття «індивідуальний імідж сучасного педагога». 4. Види іміджів. Функції іміджу. 5. Структура іміджу. 6. Психологічні закономірності формування індивідуального іміджу сучасного педагога. 7. Особистість студента, особливості юнацького віку. Кризи
5	Тема 3. Комунікативний процес 1. Психологія спілкування. 2. Психологічна характеристика процесу комунікації. 3. Моделі комунікації. Закони успішної комунікації. 4. Види спілкування. Психологічні умови успішного спілкування. 5. Засоби та бар'єри спілкування. 6. Спілкування як процес сприйняття людьми один одного. 7. Стили педагогічного спілкування. 8. Емоційний інтелект, емоційні компетенції
6	Тема 3. Комунікативний процес(продовження). 1. Психологія спілкування. 2. Психологічна характеристика процесу комунікації. 3. Моделі комунікації. Закони успішної комунікації. 4. Види спілкування. Психологічні умови успішного спілкування. 5. Засоби та бар'єри спілкування. 6. Спілкування як процес сприйняття людьми один одного. 7. Стили педагогічного спілкування. 8. Емоційний інтелект, емоційні компетенції
7	Тема 4. Викладач як суб'єкт психолого-педагогічної діяльності 1. Структура педагогічних здібностей. 2. Професійна готовність до педагогічної діяльності (особливості саморегуляції психічних процесів, емоційно-особистісна саморегуляція). 3. Професійні деформації (вигорання, перевантаження, втома). Бар'єри професійно-педагогічного спілкування. 4. Стили професійної взаємодії викладача зі студентами. 5. Психолого-педагогічні типології викладачів.
8	Тема 4. Викладач як суб'єкт психолого-педагогічної діяльності (продовження) 1. Структура педагогічних здібностей. 2. Професійна готовність до педагогічної діяльності (особливості саморегуляції психічних процесів, емоційно-особистісна саморегуляція). 3. Професійні деформації (вигорання, перевантаження, втома). Бар'єри професійно-педагогічного спілкування. 4. Стили професійної взаємодії викладача зі студентами. 5. Психолого-педагогічні типології викладачів.
9	Тема 5. Професіоналізм особистості та діяльності викладача вищої школи 1. Мотиваційне питання сучасної персонології. 2. Персонолог у контексті мотиваційного питання.

	3. Мотиваційні механізми особистісної поведінки.
10	Тема 6. Індивідуальний стиль педагогічної діяльності викладача 1. Поняття про індивідуальний стиль педагогічної діяльності викладача, його показники та механізми формування. 2. Типологія сучасних викладачів. 3. Педагогічна творчість як феномен професіоналізму викладача.
11	Тема 6. Індивідуальний стиль педагогічної діяльності викладача (продовження) 1. Поняття про індивідуальний стиль педагогічної діяльності викладача, його показники та механізми формування. 2. Типологія сучасних викладачів. 3. Педагогічна творчість як феномен професіоналізму викладача.
12	Тема 7. Психологічна характеристика студентського віку 1. Адаптація студента-першокурсника до навчання у вищій школі. 2. Основні особистісні новоутворення в студентському віці. 3. Вікові кризи в студентському віці (криза 17 років та криза входження в дорослість): оглядова характеристика. 4. Динаміка розвитку психічних станів, пізнавальних психічних процесів, емоційно-вольової сфери у студентському віці. 5. Перспективи індивідуального розвитку студента.
13	Тема 7. Психологічна характеристика студентського віку (продовження). 1. Адаптація студента-першокурсника до навчання у вищій школі. 2. Основні особистісні новоутворення в студентському віці. 3. Вікові кризи в студентському віці (криза 17 років та криза входження в дорослість): оглядова характеристика. 4. Динаміка розвитку психічних станів, пізнавальних психічних процесів, емоційно-вольової сфери у студентському віці. 5. Перспективи індивідуального розвитку студента.
14	Тема 8. Професійне становлення особистості студента 1. Психологічні передумови та показники успішності навчально-професійної діяльності студентів. 2. Психолого-педагогічні типології студентів. 3. Критерії моральної вихованості. Комплекс цінностей студентської молоді. 4. Типові детермінанти та шляхи усунення неуспішності навчання студентів. 5. Організація самостійної навчально-професійної діяльності студентів.
15	Тема 8. Професійне становлення особистості студента (продовження). 1. Психологічні передумови та показники успішності навчально-професійної діяльності студентів. 2. Психолого-педагогічні типології студентів. 3. Критерії моральної вихованості. Комплекс цінностей студентської молоді. 4. Типові детермінанти та шляхи усунення неуспішності навчання студентів. 5. Організація самостійної навчально-професійної діяльності студентів.

План групових занять (заочна форма)

№	Тема заняття / план
1	Тема 1. Психологія вищої школи як наука. <ol style="list-style-type: none"> 1. Передумови виникнення психології вищої школи як окремої галузі психологічного знання (Б.Г. Ананьєв, В.О. Сластьонін, Н.В. Кузьміна, С.Д. Смирнов. Л.А. Кандибович та ін.). 2. Принципи та функції психології вищої школи. 3. Проблематика та завдання психології вищої школи. 4. Психологія людиноцентризму у вищій школі. 5. Методологія як вчення про пізнання та перетворення навколишньої дійсності. Класифікація методів дослідження.
2	Тема 2. Індивідуальний стиль педагогічної діяльності викладача. <ol style="list-style-type: none"> 1. Поняття про індивідуальний стиль педагогічної діяльності викладача, його показники та механізми формування. 2. Типологія сучасних викладачів. 3. Педагогічна творчість як феномен професіоналізму викладача.
3	Тема 3. Професійне становлення особистості студента. <ol style="list-style-type: none"> 1. Відмінності між студентами як предмет навчально-виховного впливу. 2. Психолого-педагогічні типології студентів. 3. Критерії моральної вихованості. Комплекс цінностей студентської молоді.
4	Тема 4. Психологічні особливості педагогічного спілкування. <ol style="list-style-type: none"> 1. Параметри спілкування. 2. Види і рівні спілкування. 3. Механізми спілкування. 4. Спілкування без конфліктів.

4.3. Завдання для самостійної роботи

Під час вивчення дисципліни студенти отримають бали за такі види робіт:

1. Відповіді на групових заняттях.
2. Розробка та представлення презентації за такими темами:
  - 2.1. Психологічні закономірності формування індивідуального іміджу сучасного педагога.
  - 2.2. Умови підвищення ефективності управління та співпраці викладача зі студентами.
  - 2.3. Засоби, прийоми, бар'єри спілкування.
  - 2.4. Типи конфліктних особистостей.
  - 2.5. Особливості професійної освіти в різних країнах.
  - 2.6. Законодавство України про освіту.
  - 2.7. Інтернет-технології в освіті.
  - 2.8. Електронні підручники та навчальні матеріали.
  - 2.9. Особливості дистанційного навчання.
  - 2.10. Організація і проведення педагогічних досліджень.
3. Написання підсумкових контрольних робіт за блоками.
4. Контрольна робота для заочної форми навчання.

1. Відповіді на групових. Всього для студентів *денної форми*, навчальним планом передбачено 15 годин (8 групових занять). Відповідь на кожному груповому занятті оцінюється максимум в 4 бали, в результаті працюючи плідно протягом семестру, студент має змогу отримати **32 балів**.

Для студентів *заочної форми* навчання максимальна кількість балів за відповіді на групових заняттях становить **48 (4*12 балів)**.

2. Розробка та представлення презентації. Студентові пропонується на вибір одна з тем. Необхідно опрацювати матеріали лекцій і за допомогою отриманих на заняттях знань розробити презентацію.

Індивідуальне завдання оцінюється за такими критеріями:

- самостійність виконання (4 бали);
- якість оформлення(4 бали);
- логічність і послідовність викладення матеріалу (4 бали).
- представлення презентації (4 бали).

Таким чином, максимальна кількість балів для студентів *денної форми* навчання – **16 балів**.

3. Написання підсумкових контрольних робіт за блоками. Написання контрольної роботи є одним із засобів оцінки знань студентів. Контрольні роботи проводяться відповідно до завершення вивчення блоку дисципліни. Всього робочою програмою передбачено 3 контрольні роботи, кожна з яких має декілька

варіантів завдань. Студенти отримують питання відповідно до варіанту і мають 40 хв. на виконання завдань. Максимальна кількість балів – 12 (3*4).

4. Контрольна робота для заочної форми навчання.

Для отримання балів за контрольну роботу студентам треба обрати одну з запропонованих на вибір тем, опрацювати матеріали лекцій і за допомогою отриманих на заняттях знань написати есе. Список літератури повинен включати не тільки підручники та посібники (українською мовою, за останні 5 років), але й монографії та інформаційні джерела (не менше 4). При цитуванні обов'язково вказати джерело і сторінку, на якій поміщено цитату.

Теми для написання есе:

1. Зв'язок психології вищої школи з галузями психологічного знання (віковою та педагогічною, диференційною, соціальною психологією, психологією праці, віковою фізіологією, педагогікою тощо).
2. Завдання психології вищої школи.
3. Психологія вищої школи і практика педагогічної діяльності.
4. Різноманітні перспективи реформування системи вищої освіти.
5. Методологія дослідження в психології вищої школи.
6. Психологічні закономірності формування індивідуального іміджу сучасного педагога.
7. Умови підвищення ефективності управління та співпраці викладача зі студентами.
8. Засоби, прийоми, бар'єри спілкування.
9. Типи конфліктних особистостей.
10. Особливості професійної освіти в різних країнах.
11. Законодавство України про освіту.
12. Інтернет-технології в освіті.
13. Електронні підручники та навчальні матеріали.
14. Особливості дистанційного навчання.
15. Організація і проведення педагогічних досліджень.
16. Педагогічний контроль і оцінка як функція процесу управління.
17. Студентство як соціально-психологічне явище.
18. Студент як суб'єкт навчально-професійної діяльності.
19. Адаптація студента-першокурсника до навчання у ЗВО.
20. Професійні деформації (вигорання, перевантаження, втома).

Контрольна робота оцінюється за такими критеріями:

- 1) самостійність виконання (5 бали);
- 2) логічність і послідовність викладення матеріалу (5 бали);
- 3) використання довідкової літератури за останні 5 років (2 бали);

Таким чином, максимальна кількість балів за контрольну роботу для студентів заочної форми навчання складає 12 **балів**.

4.4. Забезпечення освітнього процесу

Освітній процес повністю забезпечується «Психологія вищої школи».

I. Методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності.

1) За джерелом інформації:

- Словесні: лекція (традиційна, проблемна, лекція-прес-конференція) із застосуванням комп'ютерних інформаційних технологій (PowerPoint – Презентація), семінари, пояснення, розповідь, бесіда.

- Наочні: спостереження, ілюстрація, демонстрація.

- Практичні: вправи.

2) За логікою передачі і сприймання навчальної інформації: індуктивні, дедуктивні, аналітичні, синтетичні.

3) За ступенем самостійності мислення: репродуктивні, пошукові, дослідницькі.

4) За ступенем керування навчальною діяльністю: під керівництвом викладача; самостійна робота студентів: з книгою; виконання індивідуальних навчальних проєктів.

II. Методи стимулювання інтересу до навчання і мотивації навчально-пізнавальної діяльності:

1) Методи стимулювання інтересу до навчання: навчальні дискусії; інтерактивні методи навчання, створення ситуацій пізнавальної новизни та зацікавленості.

Для оцінки знань, умінь і навичок студентів при вивченні даного курсу використовуються наступні методи контролю: фронтальне опитування, письмове опитування, практичні заняття, модульні контрольні роботи, творчі завдання.

5.1. Питання до підсумкової контрольної роботи за блоком № 1.

1. Розкрийте сутність психології вищої школи як науки.
2. Психологічні закономірності формування індивідуального іміджу.
3. Психологічна характеристика процесу комунікації.
4. Психологія особистості.

Чорноморський національний університет імені Петра Могили
Другий (магістерський) рівень вищої освіти
Галузь знань: 05 – Соціальні та поведінкові науки
Спеціальність - 053 «Психологія»
Навчальна дисципліна – **ПСИХОЛОГІЯ ВИЩОЇ ШКОЛИ**

Підсумкова контрольна робота № 1.

Варіант № 1.

1. Розкрийте сутність психології вищої школи як науки (2 б).
2. Психологічна характеристика процесу комунікації (2 б).

5.2. Питання до підсумкової контрольної роботи за блоком № 2.

1. Викладач як суб'єкт психолого-педагогічної діяльності.
2. Професіоналізм особистості та діяльності викладача вищої школи.
3. Індивідуальний стиль педагогічної діяльності викладача.

Чорноморський національний університет імені Петра Могили
Другий (магістерський) рівень вищої освіти
Галузь знань: 05 – Соціальні та поведінкові науки
Спеціальність - 053 «Психологія»
Навчальна дисципліна – **ПСИХОЛОГІЯ ВИЩОЇ ШКОЛИ**

Підсумкова контрольна робота № 2.

Варіант № 1.

1. Викладач як суб'єкт психолого-педагогічної діяльності (2 б).
2. Індивідуальний стиль педагогічної діяльності викладача (2 б).

5.3. Питання до підсумкової контрольної роботи за блоком № 2.

1. Психологічна характеристика студентського віку.
2. Професійне становлення особистості студента.

Чорноморський національний університет імені Петра Могили
Другий (магістерський) рівень вищої освіти
Галузь знань: 05 – Соціальні та поведінкові науки
Спеціальність - 053 «Психологія»
Навчальна дисципліна – **ПСИХОЛОГІЯ ВИЩОЇ ШКОЛИ**

Підсумкова контрольна робота № 3.

Варіант № 1.

1. Психологічна характеристика студентського віку (2 б).
2. Професійне становлення особистості студента (2 б).

6. Підсумковий контроль (іспит)

Питання до іспиту:

1. Предмет психології вищої школи як науки, її завдання.
2. Міждисциплінарні зв'язки психології вищої школи.
3. Функції та принципи здійснення викладачем психологічного дослідження.
4. Методологія психологічного дослідження.
5. Характеристика етичних принципів дослідника.
6. Типові особливості фізичного та фізіологічного розвитку періоду студентства.
7. Ознаки досягнення інтелектуальної та особистісної зрілості в студентському віці.
8. Характеристика потребової сфери студентської молоді.
9. Становлення Я-концепції майбутнього фахівця.
10. Формування ідентичності особистості студентського віку.
11. Характеристика типових криз особистості студентського періоду.
12. Детермінація та ознаки криз професійного навчання.
13. Види і особливості діяльності студентів.
14. Навчальні стилі: риси, обмеження, переваги.
15. Механізми навчання і навчальний процес в ВНЗ.
16. Види і особливості діяльності викладача ВНЗ.
17. Мотиви і стимули в навчальному процесі в ВНЗ.
18. Мотивація навчання студентів.
19. Вплив мотивації на ефективність викладацької діяльності.
20. Вплив переживань на поведінку і діяльність учасників навчального процесу в ВНЗ.
21. Вплив характеру на результативність навчання.
22. Загальні та спеціальні здібності та їх розвиток в процесі одержання вищої освіти.
23. Сприймання навчального матеріалу студентами.
24. Воля, вольова дія, вольова людина.
25. Чинники розвитку особистості студента.
26. Роль особистості викладача в навчально-виховному процесі в ВНЗ.
27. Темперамент в адаптації студента до навчання в ВНЗ.
28. Механізми та результати соціалізації студента.
29. Етапи соціалізації особистості студентського періоду.
30. Форми адаптації першокурсників до умов навчання у ВНЗ.
31. Типи та чинники адаптації студентів до навчання у ВНЗ.
32. Типологія сучасних студентів: альтернативні підходи.
33. Ознаки навчально-професійної діяльності як провідної для періоду студентства.
34. Типові шляхи професіоналізації студентів.
35. Напрями професіоналізації особистості студентів.
36. Формування професійної спрямованості в студентському періоді.
37. Формування фахової компетентності в студентському періоді.

38. Роль самовиховання у професійному зростанні студента.
39. Особливості навчально-професійної діяльності студента.
40. Типові чинники обмежень інтелектуальних функцій студентів.
41. Типова мотивація професійного вибору юнацтва та її вплив на мотиви учіння студентів.
42. Типологія мотивів учіння студентів.
43. Формування професійних мотивів навчання студентів.
44. Психолого-педагогічні умови формування професійної мотивації навчання студентів.
45. Розвиток пізнавальної самостійності студентів.
46. Психологічні бар'єри самостійної навчальної діяльності студентів.
47. Розвиток творчого потенціалу студентів.
48. Чинники і показники успішності навчально-професійної діяльності студентів.
49. Типові причини неуспішності навчально-професійної діяльності студента.
50. Шляхи усунення неуспішності навчально-пізнавальної діяльності студента.
51. Поняття студентської групи, її психологічні особливості.
52. Структура студентської академічної групи.
53. Стадії становлення структури студентської групи.
54. Ознаки та функції студентського колективу як стадії розвитку академічної групи.
55. Чинники та види конфліктів у студентській академічній групі.
56. Типові проблеми управління студентською академічною групою.
57. Лідерство як механізм інтеграції студентської групи.
58. Функції та умови студентського самоврядування.
59. Структура науково-педагогічної діяльності викладача.
60. Поняття професіоналізму діяльності та особистості викладача.
61. Критерії педагогічної майстерності сучасного викладача.
62. Особливості педагогічної творчості сучасного викладача.
63. Педагогічні здібності викладача вищої школи.
64. Психологічна компетентність викладача вищої школи.
65. Індивідуальний стиль професійної діяльності викладача вищої школи.
66. Зміст і різновиди професійно-педагогічної діяльності викладача вищої школи.
67. Імідж та педагогічні цінності сучасного викладача вищої школи.
68. Чинники авторитету сучасного викладача.
69. Типологія сучасних викладачів.
70. Функції педагогічного управління навчальним процесом у вищій школі.
71. Функції педагогічного контролю та оцінки навчальної діяльності студента.
72. Мета і зміст виховання студентів у ВНЗ.
73. Психологічні механізми, критерії та етапи розвитку моральної свідомості особистості.
74. Характеристика основних напрямів реалізації функцій виховання студентів.
75. Соціальний і психологічний зміст професійно-педагогічного спілкування.
76. Завдання професійно-педагогічного спілкування викладача зі студентами.

77. Функції професійно-педагогічного спілкування викладача зі студентами.
78. Компоненти структури педагогічних взаємин викладача зі студентами.
79. Рівні сформованості педагогічних взаємин викладача та студентів.
80. Засоби оптимізації педагогічного спілкування викладача зі студентами.
81. Аспекти комунікативної педагогічної позиції викладача.
82. Класифікація типових стилів педагогічного спілкування викладача зі студентами.
83. Суперечності педагогічної взаємодії викладач зі студентами.
84. Типові бар'єри педагогічної взаємодії викладача та студентів
85. Причини бар'єрів педагогічної взаємодії викладача та студентів.
86. Характеристика діалогічного спілкування викладача та студентів.
87. Функції та типи конфлікту між викладачем і студентом.
88. Ознаки та стадії розвитку педагогічного конфлікту у ВНЗ.
89. Стратегії вирішення педагогічного конфлікту викладача і студента.
90. Профілактика та корекція конфліктів педагогічної взаємодії у ВНЗ.

Приклад білету до іспиту

Чорноморський національний університет ім. Петра Могили

Другий (магістерський) рівень вищої освіти

Галузь знань: 05 – Соціально-поведінкові науки

Спеціальність: 053 «Психологія»

Навчальна дисципліна – **ПСИХОЛОГІЯ ВИЩОЇ ШКОЛИ**

ІСПИТОВИЙ БІЛЕТ

1. Предмет психології вищої школи як науки, її завдання (13 балів).
2. Механізми та результати соціалізації студента (13 балів).
3. Функції та типи конфлікту між викладачем і студентом (14 балів).

Затверджено на засіданні кафедри психології. Протокол №_1_ від «_27_» серпня 2020 року

Завідувач кафедри, професор

Лисенкова І. П.

Упорядник, ст. викл. кафедри

Амплеєва О.М.

7. Критерії оцінювання та засоби діагностики результатів навчання

Денна форма навчання:

№	Вид діяльності (завдання)	Максимальна кількість балів
1	Відповіді на семінарах	32 (8*4 б)
2	Розробка та представлення презентації	16
3	Написання підсумкових контрольних робіт	12 (3*4 б)
4	Складання іспиту	40
	Всього	100

Заочна форма навчання:

№	Вид діяльності (завдання)	Максимальна кількість балів
1	Відповіді на семінарах	48 (4*12 балів)
2	Контрольна робота	12
3	Складання іспиту	40
	Всього (разом з балами за 13 і 14 триместри)	100

Оцінювання знань студента під час заліку чи екзамену здійснюється за 100-бальною шкалою, прийнятою у ЧНУ імені Петра Могили.

Оцінка «**Відмінно**» - **90-100 балів** ставиться за умов, якщо студент дав лаконічні і ґрунтовні відповіді на всі запропоновані йому питання. Відповідь свідчить, що студент вільно володіє всім матеріалом курсу, передбаченим робочою програмою, при тому, він має не розрізненні знання окремих тем курсу, а володіє ним комплексно. Студент уміє аргументувати свою відповідь, навести необхідні докази, приклади; аналізувати запропоновані ситуації, посиляючись на джерела інформації. Студент розуміє значимість відповідних знань для особистого життя та для майбутньої професійної діяльності, підтверджуючи це конкретними прикладами.

Найвища оцінка ставиться також за вміння наводити протилежні підходи до оцінки тих чи інших феноменів, співставлення різних наукових позицій, уміння

вести полеміку з дослідниками. Під час відповіді студент має продемонструвати не репродуктивну, а творчу розумову діяльність.

Оцінка **«Добре» - 75-89 балів** ставиться за умов, якщо студент викладає відповідь на кожне питання логічно, розкриваючи основний зміст. Разом з тим, відповіді не вистачає ґрунтовності, всебічності, деякі важливі нюанси пропущенні. При доборі та наведенні фактів та прикладів студент припускається незначних помилок. В той же час, студент не розуміє актуальності висвітлюваних питань. У висловлюванні власної думки зустрічаються певні неточності. Висновки не носять повного та логічного підсумку.

Оцінка **«Задовільно» - 60-74 балів** виставляється студенту в разі, якщо він не повністю розкрив питання, або не відповів на деякі з них, що свідчить про відсутність повного комплексного засвоєння матеріалів курсу (знає лише певні теми). Відсутня ґрунтовність у розгляді питань, порушується логіка викладу питання. Студент не вміє аналізувати матеріал, не розуміє актуальність проблеми для сьогодення. Аргументація відповіді слабка, вибіркова, мають місце суттєві помилки у використанні фактичного матеріалу. Висновки не відбивають суті питання, або відсутні.

Оцінка **«Незадовільно» - 21-60 балів** виставляється студенту в разі, коли кожне з питань висвітлено поверхнево, або не висвітленими залишаються більшість питань. В процесі висвітлення питань допущенні значні помилки, студент не знає, або плутає фактичний матеріал, не здатний аналізувати основні проблеми, не демонструє творчої розумової діяльності. Власна думка і висновки відсутні.

8. Рекомендовані джерела інформації

8.1. Основні:

1. Семенова, Р.Гурін, Т.Осипова. Основи психології і педагогіки. – К., Знання, 2006.
2. Булах І.С., Долинська Л.В. Психологічні аспекти міжособистісної взаємодії викладачів і студентів. / Навчально-методичний посібник. - К.: НПУ ім. М.П.Драгоманова, 2002. - 114с.
3. Вікова та педагогічна психологія: Навчальний посібник / О.В.Скрипченко, Л.В.Долинська, З.В.Огороднійчук та ін. - К.: Просвіта, 2001. - 416с.
4. Загальна психологія. / За загальною редакцією академіка С.Д. Максименка. Підручник. – 2-ге вид., переробл. і доп. – Вінниця: Нова Книга, 2009. – 704 с.
5. Крушельницька О.В. Методологія та організація наукових досліджень: Навч. посібник / О.В. Крушельницька. - К.: Кондор, 2010. - 192 с.
6. Кузьмінський А.І. Омеляненко В.Л. Педагогіка. Підручник. – К.: Знання, 2007. – 447 с.
7. Карамушка Л.М. Психологія управління закладами середньої освіти. – К., Ніка-Центр, 2000.
8. Мороз О. Г. Педагогіка і психологія вищої школи: Навчальний посібник для молодих викладачів, аспірантів і майбутніх магістрів / О. Г. Мороз, О. С. Падалка, В. І. Юрченко. – К.: НПУ ім. М. П. Драгоманова, 2003. – 267 с.
9. Мороз О.Г., Падалка О.С., Юрченко В.І. Педагогіка і психологія вищої школи: Навч. посібник. - К.: НПУ, 2003. - 267с.
10. Подоляк Л. Г., Юрченко В. І. Психологія вищої школи: Навчальний посібник для магістрів і аспірантів. – К.: ТОВ «Філ-студія», 2006. – 320с.
11. Подоляк Л.Г., Юрченко В.І. Психологія вищої школи: Підручник. 2-е вид. – К.: Каравела, 2008. – 352с.
12. Савчин М.В., Василенко Л.П. Вікова психологія: Навчальний посібник. - К.: Академвидав, 2012. - 360с.

8.2. Додаткові:

1. Бех І.Д. Принципи сучасної освіти/ І.Д.Бех // Педагогіка і психологія: Вісник АПН України. – 2005. – №4. – С.5-27.
2. Бібік Н. Компетентнісний підхід: рефлексивний аналіз застосування / Н. Бібік // Компетентнісний підхід у сучасній освіті: світовий досвід та українські перспективи. – К.: К.І.С., 2004. – С. 47-53.
3. Боришевський М. Й. Духовні цінності як детермінанта розвитку й саморозвитку особистості / М. Й. Боришевський // Педагогіка і психологія. - 2008. - № 2. - С. 49-57.
4. Винославська О.В. Психологічні особливості студентської групи. //Практична психологія та соціальна робота. - №7. – 2005. – с.65-70.

5. Губенко О. В. Психологічні особливості популяризації здорового способу життя у вищих навчальних закладах / О. В. Губенко // *Практ. психологія та соц. робота.* - 2009. - № 11. - С. 35-41.
6. Крюкова Д.Ф. Психологічні та педагогічні проблеми професійно-особистісного розвитку молоді./ *Професійне становлення особистості: проблеми і перспективи: Матеріали II міжн. наук.-практ. конф.* – Хмельницький: ТУП. – 2003. – с.74-83.
7. Подоляк Л.Г. Психологічна підготовка майбутнього викладача як передумова гуманізації і демократизації вищої освіти / Л.Г.Подоляк, В.І.Юрченко // *Освіта і управління.* – 2006. – т.9. – №3-4. – С.99-107
8. Хоменко А. Вчинкова діяльність і діалогічне спілкування як чинники гуманізації процесу виховання / А. Хоменко // *Зб. наук. пр. Полтав. держ. пед. ун-ту ім. В. Г. Короленка.* - 2008. - Вип. 6 : Пед. науки. - С. 39-48.
9. Юсупова Н. О. Міжособистісні стосунки студентів в аспекті віртуальної взаємодії / Н. О. Юсупова // *Практ. психологія та соц. робота.* - 2009. - № 4. - С. 78-80.

8.3. Інформаційні джерела:

1. <https://vseosvita.ua/library/psihologia-visoi-skoli-u-pitannah-ta-vidpovidah-23940.html>
2. <http://www.dgma.donetsk.ua/metod/ugo/pipvw/do/kl.pdf>
3. <https://dduvs.in.ua/wpcontent/uploads/files/Structure/library/student/lectures/0908/1.1.pdf>
4. https://library.udpu.edu.ua/library_files/438437.pdf
5. http://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/8165/1/V_Gorodinska_M_Pantuk_V_Miliaieva_Pedagogika%20ta%20psihologiia%20vicshoi%20shkolu_NDLKL.pdf